

ВИКОРИСТАННЯ ОСВІТНІХ ІНТЕРНЕТ-ПЛАТФОРМ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

© Карпушина Майя, Шумило Іванна, 2018

Розкрито навчальний потенціал використання навчальних інтернет платформ на заняттях з англійської мови і проаналізовано можливості таких інтернет ресурсів, як Hot Potatoes, Quizlet, Wordle, ментальних карт Venn Diagram, T-chart, Problem and Solution Map, Fishbone graph тощо. Особливу увагу приділено різноманітним тренувальним вправам, квазікомунікативним та комунікативним завданням, потенціал яких успішно використовується завдяки інтернет-ресурсам. Практика запровадження навчальних інтернет-ресурсів здійснювалася разом з використанням прогресивних методів технологій інтерактивного і проблемного навчання, що відчутно підвищувало ефективність навчання.

Ключові слова: інтернет-платформи, ефективність навчання, іншомовна лінгвістична та комунікативна компетенції.

This article explores the educational potential of using educational internet platforms in English classes and examines the possibilities of such online resources as Hot Potatoes, Quizlet, Wordle, mental maps: Venn Diagram, T-chart, Problem and Solution Map, Fishbone graph, etc. Particular attention is paid to various training exercises, quasi-communicative and communicative tasks, whose potential is successfully used through Internet resources. The practice of introducing educational internet resources was carried out together with the use of advanced techniques of interactive and problem-based learning technologies, which significantly increased the effectiveness of training.

Key words: internet platforms, learning efficiency, linguistic and communicative competences in other languages.

Вступ

Інформаційні технології стали невід'ємною частиною сучасного суспільства, вони проникли у всі сфери життя людей, і освіта не стала винятком. Все частіше використовуються інтернет-платформи для навчання іноземної мови, які пропонують нові можливості для опанування англійської мови, зокрема: формування єдиного мовного простору, інтерактивність процесу навчання, мультимедійність та ін. Інтернет-ресурси передбачають використання не тільки текстових, гіпертекстових або графічних матеріалів, але й аудіо- і відеофайлів, анімації; активність усіх каналів сприйняття інформації під час роботи з різноманітним мультимедійним інтернет-контентом тощо. Перевагою використання web-технологій викладачами іноземних мов є простота у використанні та пошуку серед існуючих ресурсів, створення власних модулів та занять на інтернет-платформах, які дають можливість суттєво підвищити навчально-пізнавальну діяльність, активізувати навчальну та самостійну роботу студентів, створити умови для полімодального середовища.

Сучасний стан задач

До питання використання інтернет-платформ у навчанні іноземних мов зверталися багато вітчизняних і зарубіжних дослідників, серед них Н. Балик (моделі впровадження електронного навчання у вищій школі), О. Найдьонова (створення дидактичних матеріалів з використання технологій WEB 2.0.), Л. Морська, І. Блощинський (потенціал використання інтернет-платформ у професійній іншомовній підготовці), В. Кухаренко, М. Моцар, Н. Сиротенко, С. Wedemeyer,

D. Keegan, M. Moore (запровадження інтернет-ресурсів у процес дистанційного навчання) та багато інших. Проте, практичний аспект цієї проблеми потребує глибшого дослідження.

Відтак метою статті є вивчення освітнього потенціалу електронних навчальних ресурсів у навчанні іноземних мов.

Сучасне навчання поєднує в собі як класичну форму навчання, так і електронне навчання, що передбачає використання численних інтернет-додатків, платформ та сервісів. Використання інтернет- та мультимедійних технологій дозволяє урізноманітнити освітній процес та підвищити інтерес студентів до навчання. Створення умов, за яких слухачі самі застосовують навчальні матеріали, знаходять завдання, виконують їх, сприяє успіху в оволодінні іноземним мовленням.

Інтернет-платформи мають необмежений потенціал як в аудиторній (під керівництвом викладача), так і в позааудиторній самостійній діяльності студентів. Онлайнові та офлайнові ресурси дають можливість студентам самостійно перевірити правильність виконаних вправ, активізувати необхідний лексичний матеріал, застосовувати енциклопедичні та довідкові ресурси для пошуку інформації, індивідуалізувати навчання тощо.

Існує декілька напрямків використання web-технології в освітній діяльності. Так, О. Найдьнова виділяє такі основні напрямки використання web-технології у професійній діяльності педагогів:

- дослідження (Google, META, Webquest та ін.);
- створення дидактичних матеріалів (Classtools, LearningApps, JeopardyLabs, Casoo, Mindomo, MasterTest та ін.);
- співробітництво та комунікація (Skype, Blogger, Google Wave, Google Site);
- публікація особистих робіт;
- ведення дистанційного навчання (Moodle, LMS, Google Disk) [5].

Особливої уваги заслуговують електронні навчальні ресурси, за допомогою яких можна створювати дидактичний матеріал, – це і інтерактивні лекції, і зручні форми контролю та самоконтролю якості знань студентів, різні види тестувань, тренувальних вправ. Дидактичні технології інтернету дозволяють використовувати також відеозаписи, аудіозаписи, які сприяють залученню студентів в активне сприйняття автентичного мовлення [6].

Науковці виділяють такі переваги використання електронних навчальних ресурсів для створення та використання дидактичних матеріалів [2]:

- індивідуалізація та диференціювання процесу навчання;
- підвищення мотивації навчання завдяки використанню різних видів діяльності і джерел інформації;
- зміна характеру пізнавальної діяльності;
- діагностування помилок і навчальних досягнень студентів;
- контроль або моніторинг навчальної діяльності студентів і зворотний зв'язок між викладачем і студентами;
- вільний доступ до дидактичних матеріалів;
- можливість створювати онлайн-курси із обмеженим доступом тощо.

Особливості сучасних безкоштовних електронних навчальних ресурсів для вивчення іноземної мови

Існують безкоштовні електронні навчальні ресурси, які використовують викладачі для створення дидактичного матеріалу з метою вивчення іноземної мови, зокрема такі:

- ClassTools, PurpozeGame, JigsawPlanet (дають можливість створювати дидактичні ігри та вікторини за шаблонами);
- Quizlet, MasterTest, Online Test Pad, Kahoot!, ClassMaker (створення тестових завдань та вправ);

- HotPotato (створення інтерактивних тренувально-контрольних вправ, електронних завдань тощо).
- Rebus1 (створення кросвордів, ребусів, загадок тощо) та ін.

Найкращим досвідом, який ми отримали у навчанні англійської мови, стало застосування інтернет програми Hot Potatoes. Це ефективний засіб розроблення дидактичних вправ, який дозволяє викладачам самостійно, без допомоги програмістів створювати інтерактивні тренувальні вправи у форматі HTML різними мовами з різних дисциплін із використанням текстової, графічної, аудіо- та відеоінформації [4]. Однак, коли відповідні технічні засоби були недоступні студентам з об'єктивних причин, викладачі роздруковували будь-які створені ними вправи. Такі вправи допомагали студентам опрацьовувати необхідну професійну лексику, включаючи таке:

- а) розв'язання кросвордів: тобто знайти слово за його тлумаченням або еквівалент іноземною мовою до поняття українською мовою;
- б) завдання з перехресним вибором: знайти відповідні вирази іноземною/українською мовою до виразів українською/іноземною;
- в) завдання з перехресним вибором: утворити логічний вираз, комбінуючи слова лівої та правої колонок;
- г) завдання з перехресним вибором: утворити логічні комбінації іменника з дієсловом;
- г) завдання з перехресним вибором: поєднати запитання з правильною відповіддю або поняття з його визначенням;
- д) завдання на заповнення пропусків: вставити вирази у речення;
- е) завдання на заповнення пропусків: вставити речення у текст;
- є) завдання на заповнення таблиці: знайти однокорінні слова до заданих у таблиці;
- ж) завдання на заповнення пропусків: вставити слово у відповідній формі у твердження;
- з) завдання на встановлення логічної послідовності [3, с. 144].

За допомогою іншої програми – Quizlet – ми створюємо цілу низку проблемних завдань в онлайн-режимі. І за наявності інтернет-мережі студенти не лише набувають знань і вмінь, але й миттєво отримують оцінку. Крім того, студенти можуть підключитися до мобільної версії Quizlet та виконувати такі завдання під час самостійної підготовки. Програма є вельми простою і доступною, достатньо завести ключові терміни – і програма відразу “видає” їх пояснення або визначення та цілу систему проблемних завдань на кшталт: завдання з перехресним вибором, визначення правдивості або неправдивості твердження тощо. Програма дає також можливість відслідковувати прогрес студентів в онлайн-режимі; перевіряти рівень засвоєння лексики у формі гри (викладач надає ключ доступу за посиланням www.quizlet.live). Створені Quizlet-завдання дозволяють включити в них фотографії, переклад і тлумачення. Темп виконання вікторин, тестів регулюється введенням часової межі для кожного завдання.

Вдалим ресурсом для створення навчальних ігор, діаграм, вікторин є ClassTools, який дозволяє викладачам і студентам створювати інтерактивні Flash-діаграми для ефективного проведення презентацій, захисту проєктів, подання діаграм, аналітичних повідомлень, планування заходів тощо. Для початку роботи не потрібна реєстрація.

Освітню платформу Socrative використовують для перевірки отриманих знань. Платформа пропонує шаблони різноманітних тестів і завдань, які необхідно наповнити актуальним матеріалом. Готовий тест дає миттєву можливість дистанційно перевірити результати виконання завдань студентами. Перевагою цієї програма є те, що вона автоматично надсилає звіт про результат виконання тесту на електронну пошту викладача. Ця функція значно зменшує час на перевірку та оцінювання тестових завдань; викладач може контролювати відведений час на виконання тесту, прослідковувати прогрес та аналізувати допущені помилки. Програма доступна для смартфонів, комп'ютерів, ноутбуків.

За допомогою програми Wordle створюються колажі з тематично пов'язаних слів, які допомагають студентам сформулювати визначення ключового поняття. Ми обираємо необхідні

терміни теми, наприклад: migration, illegal immigration, human trafficking, border crossing, вносимо визначення у програму й отримуємо колаж, за яким студенти складають визначення, використовуючи слова колажу, на зразок: “Illegal immigration is the migration of people across national borders in a way that violates the immigration laws of the destination country” або “Human trafficking is the recruitment, transportation or transfer of persons by means of the threat or use of force or abduction, fraud, deception, abuse of power for the purpose of exploitation” (рисунок).



Word Cloud “Human Trafficking”

Методичні аспекти застосування електронних навчальних ресурсів для вивчення іноземної мови

І хоча такі вправи не є комунікативними, вони відіграють важливу роль у засвоєнні фонетичного і семантичного образу лексичних одиниць, у розумінні понять, загального контексту комунікативної ситуації; дозволяють краще засвоїти професійну лексику й часто посідають місце зовнішніх опор для розв’язання проблемних ситуацій (далі ПС). Отримані завдяки тренуванням знання пояснюють факти, поняття, забезпечують виконання необхідних дій для розв’язання ПС і прийняття раціонального рішення, тому й зміст виразів, речень, текстів ми змістово пов’язуємо з ПС [3, с. 146, 258].

Черговим етапом є безпосереднє опрацювання ситуації. Студентам пропонується перекласти ситуацію та визначити проблему або проблеми іноземною мовою. Слід наголосити на тому, що реальні життєві ПС часто складаються з двох або більше проблемних завдань, тому дроблення ПС було однією з умов кращого розуміння завдання та інструментом управління засвоєнням змісту проблеми. Відтак студенти спершу визначають проблеми, потім з метою розгортання ситуації спілкування ми використовуємо графічні органайзери та організуємо роботу у ротаційних трійках, що сприяє вивірненню та перехресному доповненню ПС. Успішна реалізація цього алгоритму розв’язання ПС залежить від логічної організації навчального матеріалу, тому використання графічних органайзерів робить їх ефективним прийомом. Робота з органайзерами спрямовує діяльність, сортує ідеї та організує їх у логічній послідовності, тобто “виховує” думку. Серед органайзерів, які ми використовуємо, такі: Venn Diagram, T-chart, Problem and Solution Map, Fishbone graph тощо.

Навчальний матеріал, організований таким чином, дозволяє не лише чітко бачити саму проблему та її деталі, але й логічно будувати стратегію вирішення проблеми. Якщо ж за якихось обставин групам не вдається визначити всі деталі ПС, подальше обговорення у змінних трійках доповнює ці прогалини, а педагогічний менеджмент навчально-пізнавальної діяльності студентів допомагає тримати під контролем як процес формування груп, так і процес обговорення ПС. Адже останній визначається творчими можливостями і рівнем розвитку суб’єкта, а вони дуже різні.

Серед спеціалізованих програмних додатків (Busu, Duolingo, Livemocha, Mango, Lingorami, Memrize) для самостійного вивчення іноземної мови важливе місце у навчальному процесі Національної академії Державної прикордонної служби України займає програма Anki. Вона пропонує інноваційні й водночас захоплюючі вправи, враховуючи баланс між лексичним і граматичним

матеріалом, варіюючи їх види [1]. Особливістю цієї програми є поетапне засвоєння знань, що значно підвищує ефективність (швидкість і міцність) запам'ятовування нових лексичних одиниць. Доведено, що систематичне використання цієї програми дозволяє студенту запам'ятовувати близько 300 слів, словосполучень тощо за місяць. Досвід її використання показав, що за умови роботи з програмою до 30 хвилин щоденно, студенти здатні засвоїти не менше 3000 значень слів за рік.

Особливість інтернет-платформи LiveMocha полягає в тому, що вона дає можливість студентам спілкуватись із носіями англійської мови і культури. Навчання відбувається як в усній, так і у письмовій формі за допомогою обміну текстами, розмов, онлайн-чатів. Ресурс забезпечує користувачів методичними матеріалами (вправами, інструментами комунікації і можливістю прослідкувати успішність) і мотиваційними інструментами.

Схожою платформою для самостійного вивчення англійської мови є Englishbaby (соціальна мережа з розробленими планами занять з англійської мови). Вивчати мову разом з Englishbaby можна кількома способами: а) переписуючись з іншими учасниками мережі; б) спілкуючись з ними на форумах або в особистих повідомленнях; в) розгадуючи граматичні загадки; г) прослуховуючи аудіозаписи, новини тощо. Зручно також і те, що ця платформа дає можливість самостійно обирати послідовність вправ та забезпечує індивідуальний підхід до навчання.

У статті ми дали коротку характеристику інтернет-платформ, які перевірили практикою на заняттях з практичного курсу основної (англійської) мови. Досвід роботи з ними красномовно засвідчив про їхню дієвість та ефективність у саморозвитку, самонавчанні та навчанні під керівництвом викладача. Поєднання інтернет-платформ, технологій інтерактивного і проблемного навчання відкриває нові можливості як для викладацької, так і для навчальної діяльності.

Висновки

Використання електронних навчальних ресурсів при вивченні іноземної мови стало необхідністю в наші дні. Проаналізувавши результати застосування інтернет-ресурсів під час викладання англійської мови, ми дійшли висновків, що використання інтернет-платформ:

- підвищує мотивацію до навчання, а відтак ефективність навчального процесу;
- забезпечує формування іншомовної лінгвістичної й комунікативної компетенцій студентів;
- допомагає створювати атмосферу співробітництва й комунікації;
- полегшує працю педагогів і навчання студентів;
- створює умови для миттєвого контролю й фасилітивного моніторингу студентів;
- створює умови для актуалізації нового знання, для формування вмій синтезу (давати дефініції, використовуючи Wordle) й аналізу (аналізуючи конкретні ситуації за допомогою ментальних карт / графічних органайзерів) тощо.

Однак, проведене дослідження не вичерпує всього потенціалу використання електронних навчальних ресурсів у навчанні іноземних мов і доводить, що є необхідність вивчення і використання зарубіжного досвіду формування іншомовної професійної компетентності студентів засобами електронних ресурсів.

Література

1. Блощинський І. Г. Використання спеціалізованого програмного додатку Anki під час самостійної професійної іншомовної підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників до складання державних екзаменів / І. Г. Блощинський. / Інформаційні технології і засоби навчання. – 2017. – Том 58, № 2. – С. 49–58.
2. Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікативні технології в навчальному процесі: навч. посіб. / М. Ю. Кадемія, І. Ю. Шахіна. – Вінниця: ТОВ “Планер”, 2011. – 220 с.
3. Карпушина М. Г. Формування у майбутніх офіцерів-прикордонників умінь розв'язувати проблемні ситуації у професійній діяльності: дис. кандидата пед. наук 13.00.04 / Карпушина Майя Григорівна. – Хмельницький, 2017. – 289 с.
4. Моцар М. М. Формування полікультурної компетентності майбутніх перекладачів з використанням технологій дистанційного навчання: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Моцар Марія Миколаївна. – К., 2018. – 318 с.
5. Найдьонова А. В.

Використання технологій WEB 2.0. для розробки дидактичних матеріалів / А. В. Найдьонова. – ДНЗ “Дніпропетровський центр професійно-технічної освіти туристичного сервісу, 2017. – 73 с.
6. Петрова О. Б. Застосування інтернет-ресурсів у навчанні іноземних мов як реалізація основних дидактичних принципів / О. Б. Петрова, Н. О. Попова, І. В. Акавець / Сучасна україністика: наукові парадигми мови, історії, філософії / Збірник статей III Міжнародної наукової конференції. – Харків, ВД “ІНЖЕК”, 2012. – С. 78–87.

Maiia Karpushyna, Ivanna Shumylo
National Academy of the State Border Guard Service
of Ukraine named after Bohdan Khmelnytskyi

USE OF EDUCATIONAL INTERNET PLATFORMS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

© Karpushyna Maiia, Shumylo Ivanna, 2018

Introduction

Information technologies have become an integral part of modern society. Today, Internet platforms for learning foreign languages offer new opportunities for learning English: single language environment, interactive learning process, multimedia, etc. The main advantages of using educational internet platforms in foreign language teaching are as following: easy usage and global search among existing resources; opportunity to create one's own modules and classes on the Internet platforms; increasing educational and cognitive activities; creating and maintaining conditions for a multimodal environment, etc.

Analysis of the latest sources of literature

The analysis of some recent researches proves that the issue of using Internet platforms in foreign language teaching has been one of the hot-button topics of the Ukrainian and foreign scholars: N. Balyk (models of introduction of e-learning in high schools), O. Naidionova (creation of teaching materials by means of WEB 2.0. technologies), L. Morska, I. Bloschchynskyi (the potential of using Internet platforms in professional foreign language training), M. Mozar, V. Kukharenko, N. Syrotenko, S. Wedemeyer, D. Keegan, M. Moore (introduction of Internet resources into the process of distance learning) and others.

Purpose of the research

The purpose of the article is to explore the educational potential of using educational Internet platforms in English classes and examine the possibilities of different online resources.

Discussion

Modern foreign language teaching combines both a traditional learning as well as e-learning, which involves the use of numerous Internet applications, platforms and services. Using Internet and multimedia technologies can diversify the educational process and increase students' interest in learning. Internet platforms have unlimited potential both in the classroom, and in non-auditing independent activities of students. Online and offline resources allow students to activate the necessary lexical material, apply encyclopedic and reference resources for information search, individualize learning, etc.

There are a number of free popular e-learning resources used by teachers to create teaching materials for learning a foreign language, among which are the following:

- ClassTools, PurpozeGame, JigsawPlanet (didactic games and quizzes);
- Quizlet, MasterTest, Online Test Pad, Kahoot!, ClassMaker (test tasks and exercises);
- HotPotato (interactive training exercises, electronic tasks, etc.);
- Rebusl (crossword puzzles, rebus, puzzles, etc.), etc.

Conclusions

The results of using Internet platforms in teaching English have demonstrated that the use of Internet platforms:

- increases motivation to study, and therefore the effectiveness of the educational process;
- provides formation of foreign language linguistic and communicative competences of students;
- helps to create an atmosphere of cooperation and communication;
- facilitates the work of teachers and students;
- creates conditions for instant control and facilitative monitoring of students;
- creates conditions for the actualization of prior and new knowledge, for the formation of the skills of synthesis (to give definitions, using Wordle) and analysis (to analyse specific situations using mental maps/ graphic organizers), etc.

The study does not exhaust the entire potential of the use of electronic learning resources in teaching foreign languages and proves that there is a need to study and use foreign researchers' experience of forming students' foreign language professional competence by means of electronic resources.

References

1. I. Bloshchynskyi, *Usage of Anki Specialised Program Application During Future Border Guard Officers' Independent Foreign Language Professional Training for Passing State Examination, Informational Technologies and Studying*, 2017, No. 2, 49–58 pp. 2. M. Kademiya, *Information and Communication Technologies in the Educational Process: Textbook*, Vinnytsia, 2011, 220 p. 3. M. Karpushyna, *Formation of Future Officers-Border Guards' Ability to Solve Problem Situations in Professional Activity*, Khmelnytskyi, 2017, 289 p. 4. M. Mozar, *Formation of Multicultural Competence of Future Translators with the Use of Distance Learning Technologies*, Kyiv, 2018, 318 p. 5. A. Naidionova, *Use of WEB 2.0 Technologies in Didactic Materials Creating*, DNZ "Dnipropetrovsk Center for Vocational Education of Tourist Services, 2017, 73 p. 6. O. Petrova, *Use of Internet Resources in Foreign Languages Teaching as the Implementation of the Basic Didactic Principles*, *Modern Ukrainian Studies: Scientific Paradigms of Language, History, Philosophy, Collection of Articles of the III International Scientific Conference*, Kharkiv, "INZHEK" Publishing, 2012, 78–87 pp.